

Sygn. akt *I ACa 85/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSA Piotr Górecki**

Sędziowie: **SSA Bogdan Wysocki /spr./**

/del./ SSO Maciej Agaciński

Protokolant: **insp. ds. biurowości Katarzyna Kaczmarek**

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **H. C.- Fabryka (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.**

przeciwko **H. (...) spółce akcyjnej w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w (...)

z dnia 29 października 2014 r. sygn. akt IX GC 941/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/ M. Agaciński /-/ P. Górecki /-/ B. Wysocki

Sygn. akt *I ACa 85/15*

--	--	--

UZASADNIENIE

Powód H. C. – Fabryka (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i orzeczenie nim, że **pozwany H. (...) S.A. z siedzibą w P.** ma zapłacić na rzecz powoda kwotę 314.121,96 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2006 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W dniu 24 września 2012 r. Sąd Okręgowy w (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany wniósł zarzuty od powyższego nakazu zapłaty domagając się jego uchylenia oraz oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 29 października 2014 r. Sąd Okręgowy w (...) utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w (...) w dniu 24 września 2012 r.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

W dniu 7 grudnia 2004 r. pozwany, w ramach konsorcjum z grecką spółką (...), zawarł z (...) S.A. (...) Departament (dalej jako: (...)) umowę, której przedmiotem była dostawa i montaż elektrowni z silnikiem (...) na wyspie I..

W związku z realizacją ww. kontraktu pozwany, w dniu 26 stycznia 2005 r. złożył u powoda zamówienie nr (...), którym zlecił mu wykonanie silnika (...) wraz z ramą dla silnika i prądnicy, podkładkami elastycznymi, ramą fundamentową do zabetonowania i kompensatorami powietrza oraz dokumentacją. Ponadto wyżej wymienione zlecenie obejmowało montaż i uruchomienie silnika, przygotowanie do próby po roku, a także szkolenie załogi elektrowni.

Za wykonanie przedmiotu umowy powód miał otrzymać wynagrodzenie w wysokości 683.907 Euro.

Termin wykonania silnika strony wskazały na 19 tydzień 2005 r. czyli w maju 2005 r.

Powód otrzymał od pozwanego kopię kontraktu z (...) nr (...) z dnia 7 grudnia 2004 r.

W dniu 26 czerwca 2005 r., w siedzibie powoda, przy uczestnictwie przedstawiciela (...) dokonano próby zdawczo-odbiorczej silnika, po 2-3 dniach nastąpiła uzupełniająca próba silnika i silnik został odebrany. Powyższa próba silnika została przeprowadzona w zakładzie powoda i nie wymagała montażu prądnicy.

Zgodnie z umową stron, w gestii pozwanego było dostarczenie prądnicy, którą powód obowiązany był wmontować do silnika (...). Omawianą prądnicę pozwany zamówił 16 marca 2005 r. w (...) & (...), akceptując termin jej dostawy na 25 tydzień 2005 r.

(...) & (...) wysłał omawianą prądnicę do powoda 27 czerwca 2005 r.

Dostarczenie prądnicy powodowi przez pozwanego pomimo, że nie było konieczności przeprowadzenia prób silnika po zamontowaniu prądnicy, było jednak niezbędne, albowiem powód musiał dokonać tzw. spasowania prądnicy z silnikiem, a mianowicie sporządzenie osiowania i tzw. kołkowanie tj. wyznaczenie pozycji prądnicy w ramie.

Zatem powód nie mógł wydać pozwanemu silnika bez uprzedniego dostarczenia przez pozwanego powodowi prądnicy.

W zamówieniu z dnia 26 stycznia 2005 r. strony uzgodniły, że dostawa przedmiotu umowy odbędzie się zgodnie z warunkami I. (...) (...). Wobec powyższego transport silnika na I. należał do obowiązków pozwanego. Odbiór silnika, zgodnie z ustaleniami stron, miał odbyć się w siedzibie powoda.

Mailem z dnia 20 czerwca 2005 r. pracownik pozwanego – M. M. poinformował powoda, że transport silnika do (...) pozwany zaplanował na I połowę lipca.

Pozwany odebrał silnik od powoda 11 lipca 2005 r.

W dniu 6 lipca 2005 r. pracownik pozwanego M. M. przesłała powodowi harmonogram prac w (...)

W dniu 13 lipca 2005 r. powód obciążył pozwanego fakturą VAT nr (...) na kwotę 3.224.366,57 zł z tytułu wykonania silnika typu (...) nr (...) z oprzyrządowaniem siłownianym, z terminem płatności określonym następująco: 90% kwoty

tj. 2.901.929,91 zł w terminie do 16 sierpnia 2005 r. oraz 10% kwoty tj. 322.436,66 zł płatne do dnia 30 września 2005 r. po podpisaniu (...).

W dniu 29 lipca 2005 r. strony zawarły korektę nr 1 do zamówienia nr (...) z dnia 26 stycznia 2005 r., na mocy której podwyższyły, do kwoty 701.534 Euro, wynagrodzenie przysługujące powodowi za wykonanie przedmiotu umowy.

W dniu 17 lipca 2005 r. na wyspę I. przyjechał pracownik powoda – A. N., który odpowiedzialny był za montaż i uruchomienie silnika (...).

Pracownicy powoda nie mogli przystąpić w terminie do montażu silnika na wyspie I., albowiem nie został przygotowany fundament pod silnik. Przygotowanie rzeczowego fundamentu nie leżało w gestii powoda.

Ponadto opóźnienie w montowaniu silnika wywołane było brakiem suwnicy przystosowanej do udźwigu 15 ton. Zapewnienie odpowiedniej suwnicy należało do obowiązków (...). W związku z powyższym, w celu zamontowania silnika, koniecznym okazał się częściowy demontaż jego części, aby uzyskać on wagę pozwalającą na jego przemieszczenie, a następnie ponowny montaż. W związku z zwiększonym zakresem prac, powód oddelegował do ich wykonania dodatkowych dwóch pracowników.

Demontaż, ponowny montaż oraz posadowienie zespołu prądotwórczego trwało 3 tygodnie. 25 sierpnia 2012 r. powód zakończył montaż zespołu prądotwórczego i gotowy był do uruchomienia silnika.

Procedura uruchomienia silnika nie mogła się rozpocząć, albowiem brak było kabli elektrycznych, komina, kanałów powietrznych, nie był zamontowany dwuczęściowy zbiornik wody chłodzącej na poziomie minus 1 oraz nie dostarczono na czas transformatora. Wykonanie oraz dostarczenie wymienionych wyżej elementów, niezbędnych do uruchomienia silnika, leżało w gestii podwykonawców pozwanego m.in. firmy (...) S.A. z siedzibą w A.

Po wykonaniu przez podwykonawców pozwanego wyżej wymienionych prac, powód w dniu 10 października 2005 r. po raz pierwszy uruchomił silnik.

W dniu 21 października 2005 r. powód dokonał kompensaty części należności wynikającej z wyżej wymienionej faktury tj. co do kwoty 1.110.338,03 zł ze swoimi zobowiązaniami wobec pozwanego, wynikającymi z innych stosunków pranych.

Z tytułu należności z wyżej wymienionej faktury pozwany w dniu 27 października 2005 r. przelał powodowi 1.800.000 zł.

W dniu 18 grudnia 2005 r. został podpisany przez pozwanego i (...) tymczasowy odbiór elektrowni.

Przedmiot kontraktu z dnia 7 grudnia 2004 r. pozwany wykonał z dwu i półmiesięcznym opóźnieniem.

Opóźnienie to było spowodowane zwłoką w dostawach poszczególnych materiałów, a także z przyczyn zależnych od (...) na co sam pozwany wskazywał w pismach kierowanych do powoda, konsorcjantów i (...).

W dniu 3 stycznia 2006 r. powód przedłożył pozwanemu do zatwierdzenia dokument potwierdzający saldo należności na dzień 30 listopada 2005 r. W wykazie tym znajdowała się m. in. należność powoda w wysokości 314.121,96 zł z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 13 lipca 2005 r.

Prokurent samoistny pozwanego K. N. potwierdził istnienie wyszczególnionych w wyżej wymienionym dokumencie należności powoda. Poczyniona na tym dokumencie adnotacja „saldo niezgodne” dotyczyła pozycji 15-19 (nieobjętych pozwem), które według pozwanego winny być uwzględnione w kolejnym okresie rozliczeniowym.

W dniu 2 stycznia 2007 r. powód przedłożył pozwanemu do zatwierdzenia dokument potwierdzający saldo należności na dzień 30 listopada 2005 r. W wykazie tym ujęta była m.in. należność powoda w wysokości 314.121,96 zł z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 13 lipca 2005 r.

Prokurent samoistny pozwanego K. N. potwierdził istnienie wyszczególnionych w ww. dokumencie należności powoda. Poczyniona na tym dokumencie adnotacja „saldo niezgodne” dotyczyła pozycji (...) (nieobjętych pozwem), które według pozwanego winny być uwzględnione w kolejnym okresie rozliczeniowym.

W dniu 2 stycznia 2008 r. powód przedłożył pozwanemu do zatwierdzenia dokument potwierdzający saldo należności na dzień 30 listopada 2007 r. W wykazie tym znajdowała się m. in. należność powoda w wysokości 314.121,96 zł z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 13 lipca 2005 r.

Prokurent samoistny pozwanego K. N. potwierdził istnienie wyszczególnionych w wyżej wymienionym dokumencie należności powoda. Poczyniona na tym dokumencie adnotacja „saldo niezgodne o fakt. księg. (...)” dotyczyła pozycji (...) (nieobjętej pozwem), która według pozwanego winna być uwzględniona w kolejnym okresie rozliczeniowym.

W dniu 17 grudnia 2008 r. powód przedłożył pozwanemu do zatwierdzenia dokument potwierdzający saldo należności na dzień 30 listopada 2008 r. W wykazie tym znajdowała się m. in. należność powoda w wysokości 314.121,96 zł z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 13 lipca 2005 r.

Prokurent samoistny pozwanego K. N. potwierdził istnienie wyszczególnionych w ww. dokumencie należności powoda. Poczyniona na tym dokumencie adnotacja (...) dotyczyła pozycji od 20 do 21 (nieobjętych pozwem), które według pozwanego winny być uwzględnione w kolejnym okresie rozliczeniowym.

W dokumentach potwierdzających saldo na dzień 30 listopada 2009 r., 30 listopada 2010 r. oraz 31 grudnia 2011 r. K. N. również potwierdził wierzytelność powoda w wysokości 314.121,96 zł z faktury VAT nr (...).

Ponadto K. N. podpisał potwierdzenia salda na ostatni dzień roku 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 i 2010. W każdym z tych dokumentów wskazał, że saldo jest zgodne, nadto każdy z tych dokumentów w wykazie zawierał należność z faktury dochodzonej pozwem.

K. N. był samoistnym prokurentem pozwanego w okresie od 11 maja 2001 r. do 1 kwietnia 2009 r. oraz ponownie od dnia 16 listopada 2009 r. W okresie od 1 kwietnia 2009 r. do 16 listopada 2009 r. K. N. została udzielona prokura łączna. Ponadto K. N. pełnił u pozwanego funkcję głównego księgowego

W 2007 r. pozwany zwrócił się do powoda o potwierdzenie jego salda. W dokumencie tym wskazał, że jego zobowiązania wobec powoda wynoszą 15.841.049,59 zł, w sumie tej ujęta była wierzytelność powoda dochodzona w niniejszej sprawie.

Do 2011 r. pozwany był właścicielem wszystkich udziałów powodowej spółki.

Przy dokonywaniu rozliczeń pomiędzy (...) i pozwanym, ten pierwszy zaproponował pozwanemu dostawę wału rozrządu do silnika (...).

Wykonanie wyżej wskazanej części pozwany zaproponował powodowi, wskazując że w dzięki temu zleceniu mógłby zrekompensować swoje roszczenie finansowe względem pozwanego wynikające z faktury VAT nr (...) z dnia 13 lipca 2005 r.

Mailem z dnia 10 lutego 2012 r. powód przedstawił pozwanemu ofertę nr (...) na wykonanie wału rozrządu do silnika (...), wskazał w niej cenę w wysokości 14.750 Euro oraz wymagane 100% płatności w momencie złożenia zamówienia.

Wyżej wymieniona oferta powoda nie została zaakceptowana przez pozwanego.

W dniu 17 lutego 2012 r. pozwany wystawił na rzecz powoda notę obciążeniową nr (...) na kwotę 314.121,96 zł tytułem odszkodowania za poniesione przez pozwanego kary spowodowane opóźnieniem dostaw przez powoda, w ramach kontraktu nr (...)I. z dnia 7 grudnia 2004 r.

Ponadto w lutym 2012 r. strony postępowania odbyły spotkanie w celu rozliczenia spornego zamówienia, na spotkaniu tym pozwany wręczył członkom zarządu powoda wyżej wymienioną notę obciążeniową.

W piśmie z dnia 26 marca 2012 r. pracownik pozwanego J. Ł. (1) oświadczył powodowi, że potrąca dochodzoną pozwem należność powoda z wierzytelnością pozwanego wynikającą z noty obciążeniowej nr (...).

J. Ł. (1) nie posiadał pełnomocnictwa od pozwanego do składania w jego imieniu oświadczeń o potrąceniu należności.

Pismem z dnia 23 kwietnia 2012 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem w terminie 3 dni od otrzymania wezwania. Pismo to pozwany odebrał w dniu 24 kwietnia 2012 r. Do dnia zamknięcia rozprawy pozwany nie uregulował należności powoda dochodzonej w przedmiotowej sprawie.

W dniu 25 maja 2012 r. pozwany podpisał z (...) protokół ostatecznego odbioru zespołu prądotwórczego typu diesel z kontaktu nr (...) z dnia 7 grudnia 2004 r.

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle dokonanych ustaleń faktycznych żądanie powoda zasługiwało na uwzględnienie.

Na podstawie zamówienia nr (...) strony zawarły umowę o dzieło, której wynagrodzenie i przedmiot były określone w zamówieniu.

Pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty wskazał, że wierzytelność objęta niniejszym pozwem wygasła w skutek jej potrącenia, przed wytoczeniem powództwa, z wierzytelnością pozwanego wynikającą z noty obciążeniowej nr (...) z dnia 17 lutego 2012 r. Pozwany twierdził, że oświadczenie o potrąceniu zostało złożone przez pozwanego członkom zarządu powódki na spotkaniu w dniu 21 lutego 2012 r. Powyższej okoliczności jednak nie wykazał. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika bowiem, odmienny stan rzeczy, a mianowicie, że na ww. spotkaniu została przekazana członkom zarządu powoda tylko nota obciążeniowa nr (...), jednak nie było mowy o potrąceniu kwoty w niej wskazanej z należnością przysługującą powodowi.

Ponadto pozwany wskazał, że oświadczenie o potrąceniu zostało złożone przez pozwanego w piśmie dnia 26 marca 2012 r. kierowanym do powoda. Jednakże oświadczenie to nie było skuteczne, albowiem składający je pracownik pozwanego J. Ł. (1) nie posiadał pełnomocnictwa do dokonania tej czynności. Udzielone mu pełnomocnictwo uprawniało go do dokonania czynności prawnych i składania oświadczeń w imieniu pozwanego w sprawach dotyczących realizacji kontraktów w obszarach zamówień silnikowych i sprzedaży części zamiennych, o wartości nie przekraczającej 1.000.000 zł, umowa o dzieło łącząca strony przewidywała wynagrodzenie powoda w kwocie przewyższającej 1.000.000 zł. Ponadto jak wynika ze stanowiska pozwanego nota odsetkowa z dnia 17 lutego 2012 r. obejmowała roszczenie odszkodowawcze pozwanego w stosunku do powoda powstałe z obciążeniem pozwanego przez (...) karami za opóźnienie dostaw i montażu ze strony powoda. Tak określone roszczenie dalece odbiega od zakresu pełnomocnictwa do realizacji kontraktów.

Zatem mając na uwadze powyższe, uznać należy, że do potrącenia nie doszło przed doręczeniem pozwanemu nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym i pozwu (art. 493 § 3 k.p.c.).

Ponadto nawet przy przyjęciu, że udzielone J. Ł. (1) pełnomocnictwo upoważniało go do dokonania potrącenia, to potrącenie to byłoby bezskuteczne, albowiem pozwany nie wykazał, aby przysługiwała mu wobec powoda wierzytelność o odszkodowanie z tytułu szkody w postaci nałożenia przez (...) na pozwanego kar umownych za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu kontraktu z dnia 7 grudnia 2004 r.

Stosownie do treści art. 471 k.c. dłużnik jest zobowiązany do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem

okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Dla przyjęcia odpowiedzialności dłużnika za szkodę konieczne jest przy tym wykazanie zaistnienia wszystkich wynikających z art. 471 k.c. przesłanek jego odpowiedzialności łącznie.

Niewątpliwie powód w terminie późniejszym, od wskazanego w zamówieniu, wydał pozwanemu silnik. Jednakże opóźnienie to nie było zawinione przez powoda, albowiem pozwany po terminie dostarczył powodowi prądnicę, którą był on obowiązany spasować z silnikiem na terenie swojej siedziby. Wobec tego pozwany bezzasadnie obciążył powoda notą obciążeniową nr (...) z dnia 17 lutego 2012 r.

Nie zasługiwał również na uwzględnienie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń. Roszczenie powoda stało się wymagalne z chwilą oddania działu pozwanemu. Bieg tego terminu pozwany corocznie przerywał, poprzez podpisanie dokumentu potwierdzające saldo, przez upoważnionego pracownika. Ponadto pozwany uznając roszczenie powoda przerywał bieg terminu przedawnienia także co do odsetek od zaległej wierzytelności.

Wobec tego Sąd w oparciu o treść art. 496 k.p.c. utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w postępowaniu nakazowym w dniu 24 września 2012 r. O odsetkach w nakazie zapłaty orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwanego jako przegrywającego sprawę.

Apelację od wyroku złożył pozwany, zaskarżył go w całości. Pozwany zaskarżonemu wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

- art. 98 k.c. w zw. z art. 498 k.c. poprzez jego błędną wykładnię objawiającą się w przyjęciu, że pełnomocnik pozwanego J. Ł. (2) nie był upoważniony do dokonania potrącenia,
- art. 6 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. poprzez pominięcie, że w umowie strony jako termin płatności z tytułu dostawy wskazały „zgodnie z kontraktem (...)”, co z kolei znalazło odzwierciedlenie w fakturze VAT wystawionej przez powoda, w której wskazano, że 10% wartości kontraktu płatne będzie po podpisaniu (...) zaś powód nie wykazał, aby podpisanie tego protokołu nastąpiło przed dniem naliczenia odsetek tj. 4.01.2006 r.,
- art. 6 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. poprzez pominięcie, że w umowie strony określiły, że obowiązkiem powoda jest nie tylko dostawa silnika, lecz również elementy wymienione w załączniku nr (...) do oferty tj. m.in. układy współtowarzyszące temu silnikowi oraz montaż i nadzór nad montażem urządzeń siłownianych, zaś powód przyznając, że silnik dostarczył do pozwanego z ok. 7 tygodniowym opóźnieniem, nie wykazał, aby jakiegokolwiek rzeczywiste przeszkody o których wystąpieniu informował pozwanego stały na przeszkodzie terminowej realizacji przez niego kontraktu, zwłaszcza w sytuacji, gdy do jego obowiązków należał nadzór nad montażem,
- art. 6 k.c. w zw. z art. 498 k.c. i art. 499 k.c. oraz art. 471 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że pozwany nie wykazał, że: przysługiwała mu wobec powoda wierzytelność z tytułu odszkodowania za poniesioną szkodę w postaci nałożonych przez spółkę (...) na pozwanego kar umownych za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu kontraktu z dnia 7 grudnia 2004 r., oraz skutecznego potrącenia wierzytelności powoda z wierzytelnością pozwanego wynikającą z noty obciążeniowej (...) z dnia 17 lutego 2012 r.,
- art. 118 k.c. w zw. z art. 120 k.c. i art. 123 § 1 i 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie objawiające się w uznaniu, że wierzytelność przysługująca powodowi nie ulega przedawnieniu podobnie jak dochodzone przez powoda odsetki od tej należności,

1. naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik postępowania tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. poprzez bezpodstawne uznanie, że: J. Ł. (1) nie posiadał pełnomocnictwa od pozwanego do składania w jego imieniu oświadczeń o potrąceniu należności; wykonanie kontraktu z dwu i półmiesięcznym opóźnieniem było spowodowane zwłoką w dostawach poszczególnych materiałów, a także z przyczyn zależnych od innych podmiotów; pominięcie treści uzgodnień pomiędzy stronami oraz bezpodstawne pominięcie treści pisma z dnia (...) zgodnie z którymi: strony termin płatności z tytułu dostawy wskazały: „(...) co z kolei znalazło odzwierciedlenie w fakturze VAT wystawionej przez powoda, w której wskazano, że 10% wartości kontraktu płatne będzie po podpisaniu (...); powód zapłaty kwoty dochodzonej pozwem po raz pierwszy domagał się w marcu 2012 r., po podpisaniu (...); strony określiły, że obowiązkiem powoda jest nie tylko dostawa silnika, lecz również elementy wymienione w załączniku nr 1 do oferty, tj. m.in. układy współtowarzyszące temu silnikowi oraz montaż i nadzór nad montażem urządzeń siłownianych.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uchylene w całości nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 24 września 2012 r. i oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami procesu i zasądzenie z tego tytułu od powoda na rzecz pozwanego 33.415 zł, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kwoty 30.107 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym, ewentualnie wniósł o uchylene zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 10.800 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji nie budzą wątpliwości i stąd Sąd Apelacyjny przyjmuje je w całości za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Zostały one poczynione w oparciu o wszechstronne rozważenie całego, istotnego w sprawie, materiału dowodowego, a jego ocena, przeprowadzona w pisemnym uzasadnieniu orzeczenia, jest pełna, zgodna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

Ustalenia te nie zostały skutecznie podważone w ramach zawartych w punkcie II.2 apelacji zarzutów naruszenia prawa procesowego.

Wywody środka zaskarżenia w tym przedmiocie sprowadzają się w zasadzie jedynie do kontestowania ustaleń sądu oraz prezentowania własnej wersji stanu faktycznego, opartej o odmienną ocenę przeprowadzonych w sprawie dowodów.

W tej sytuacji nie może być mowy o naruszeniu przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 kpc.

W świetle ugruntowanego stanowiska judykatury do naruszenia tego przepisu mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (tak m.in. SN w wyroku z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05, LEX nr 172176).

Podobnie, zarzut błędnych ustaleń faktycznych nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów, choćby ocena ta również była logiczna i zgodna z doświadczeniem życiowym (tak SN w wyroku z dnia 7 stycznia 2005 r., IV CK 387/04, LEX nr 177263).

Jeżeli bowiem z materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to taka ocena sądu nie narusza prawa do swobodnej oceny dowodów, choćby w równym stopniu, na

podstawie tego samego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005r w spr. IV CK 122/05, LEX nr 187124).

Inna rzeczą jest, że wspomniane zarzuty apelacyjne abstrahują w widoczny sposób od treści przeprowadzonych dowodów, a częściowo zdają się wręcz świadczyć o niezbyt starannym zapoznaniu się przez skarżącego z pisemnym uzasadnieniem orzeczenia.

I tak, brak upoważnienia dla J. Ł. (3) dla dokonywania potrąceń wzajemnych należności spółki wynikał przecież wyraźnie z zeznań K. N. – prokurenta a zarazem głównego księgowego pozwanego, a więc osoby najlepiej zorientowanej w zakresie regulacji przyjętych w spółce w zakresie dokonywania operacji majątkowych i finansowych. Prawo do składania tego rodzaju potrąceń nie wynika także, jak prawidłowo przyjął Sąd Okręgowy, z przedłożonego w toku sprawy pełnomocnictwa udzielonego J. Ł..

Z kolei miał sąd orzekający pełne podstawy do przyjęcia, iż opóźnienie w oddaniu przez pozwanego przedmiotu umowy kontrahentowi greckiemu nie mogło mieć związku z przekazaniem przez powoda zamówionego silnika w dniu 11 lipca 2005r., zamiast w maju 2015r.

Z harmonogramu prac, przyjętego dla inwestycji na terenie Grecji, na który powoływała się sama strona pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty (por. k. 157 – 158) , wynikało bowiem, że transport wyposażenia z terenu Polski do elektrowni miał rozpocząć się w dniu 12 lipca 2005r, a więc żadne z zachowań powoda, związanych z produkcją silnika, nie mogło skutkować naruszeniem tego harmonogramu.

Z kolei całkowicie bezpodstawne jest powoływanie się na rzekome uzgodnienia między stronami w przedmiocie udzielenia pozwanemu zwłoki w zapłacie należności, bowiem takiego ustalenia nie sposób wyprowadzić z jakiegokolwiek elementu materiału dowodowego, w tym w szczególności z pisma strony powodowej z dnia 5 marca 2012r. Z zeznań św. A. S., byłego członka zarządu pozwanej spółki oraz zastępcy dyrektora ds. handlu, wynika ewidentnie (k. 408), że takich uzgodnień nie było, bowiem pozwany liczył do końca, że do obciążenia go karami umownymi nie dojdzie.

Podobnie należy ocenić zarzut, sprowadzający się do forsowania twierdzenia, iż powód dopiero w marcu 2012r domagał się po raz pierwszy zapłaty spornej wierzytelności. Przeczy temu ewidentnie umieszczanie jej corocznie, poczynając od 2006r., w saldzie wzajemnych rozliczeń, akceptowanym przez pozwanego.

Natomiast zupełnie niezrozumiale jest zarzucanie sądowi I instancji, iż w swoich ustaleniach pominął, że do obowiązków powoda należała nie tylko dostawa silnika, ale też osprzętu oraz montaż tych urządzeń i nadzór nad montażem. Takie przecież ustalenie, postulowane przez apelującego, sąd poczynił *expressis verbis* na stronie 4 pisemnego uzasadnienia wyroku.

Należy przy tym podkreślić, że okoliczności związane z działaniami powoda po wydaniu silnika w dniu 11 lipca 2005r., w tym podejmowane na terenie (...), były nieistotne dla niniejszego postępowania.

Pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty nie twierdził bowiem, aby opóźnienie w oddaniu przedmiotu jego umowy partnerowi greckiemu było spowodowane innymi zaniedbaniami powoda lub jego pracowników, w tym związanymi np. z czynnościami montażowymi w (...)

Próba konstruowania w tym zakresie nowych twierdzeń i zarzutów byłaby bezskuteczna, jako podlegająca prekluzji z art. 493 § 1 zd. 3 kpc).

Nie jest jasne, jak należy rozumieć zarzut zawarty w punkcie II. 1 apelacji, wskazujący, iż powód nie wykazał, aby podpisanie warunkowego protokołu odbioru ((...)) między pozwanym a kontrahentem (...)((...)) nastąpiło przed dniem 4 stycznia 2006r., skoro między stronami było niesporne, że protokół taki podpisano w dniu 18 grudnia 2005r,

a okoliczność ta poza tym wynika z szeregu dowodów, w tym z treści protokołu odbioru końcowego (k. 331) oraz zeznań członków zarządu pozwanej spółki.

Nie doszło także do naruszenia wskazywanych w apelacji przepisów prawa materialnego.

W pierwszej kolejności w całości podzielić należy stanowisko sądu I instancji, iż dochodzone pozwem należności nie uległy przedawnieniu, co dotyczy zarówno świadczenia głównego, jak i odsetek za opóźnienie.

Nie może ulegać wątpliwości, że coroczne potwierdzanie sald wzajemnych należności i zobowiązań, zawierających m.in. sporną wierzytelność, przez prokurenta pozwanego, będącego osobą uprawnioną do składania w imieniu spółki oświadczeń woli (por. art. 109¹ kc), stanowiło co najmniej tzw. uznanie niewłaściwe tego długu, przerywające każdorazowo bieg przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt. 2) kc (por. uzasadnienie do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1995r w spr. III CZP 39/95, opubl. w : OSNC, z. 9 z 1995r, poz. 120).

Z kolei uznanie, w tym niewłaściwe, długu głównego oznacza z natury rzeczy równoczesne uznanie wiążących się z tym długiem należności ubocznych, w szczególności odsetkowych.

Odmienne wola dłużnika musiałaby wynikać, i to w sposób czytelny dla wierzyciela, z treści czynności uznania.

W związku z tym wymaga podkreślenia, że, akceptując wspomniane salda, przedstawiciel pozwanego nigdy nie podniósł, że np. nie uznaje wynikającego z faktury terminu płatności zobowiązania oraz wynikających stąd konsekwencji prawnych opóźnienia w zapłacie.

Stosownie do przepisu art. 124 § 1 kc po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo.

Ostatnie potwierdzenie przez pozwanego salda, zawierającego sporną wierzytelność, nastąpiło w styczniu 2012r. (k. 42). Oznacza to, że w dacie wniesienia powództwa (17 września 2012r.) nie doszło jeszcze do upływu terminu przedawnienia.

Nie do końca zrozumiałe są wywody uzasadnienia apelacji związane z wymagalnością przysługującego powodowi świadczenia.

Sam skarżący przyznaje, że pozostała, a dochodzona obecnie przez powoda, część wynagrodzenia miała być zapłacona po dokonaniu z kontrahentem greckim warunkowego protokołu odbioru ((...)), co było zgodne zresztą zarówno z umową stron, jak i zapisem (...) umowy łączącej pozwanego z (...)(...)

Jak już wyżej wspomniano, nie może ulegać wątpliwości, iż pozwany dokonał czynności odbioru warunkowego z (...) w dniu 18 grudnia 2005r. i z dniem tym wymagalna stała się sporna wierzytelność.

Jest oczywiste w tej sytuacji, że w opóźnieniu z jej zapłatą, skutkującym odpowiedzialność odsetkową na podstawie art. 481 kc, apelujący pozostawał w dniu 4 stycznia 2006r., czyli w początkowej dacie naliczania przez stronę powodową odsetek ustawowych.

Podzielić należy także stanowisko Sądu Okręgowego, zgodnie z którym strona pozwana nie wykazała, aby dochodzone pozwem należności uległy w jakiegokolwiek części umorzeniu, przez skuteczne ich potrącenie, przed wszczęciem procesu, z wzajemnymi wierzytelnościami pozwanego.

W pierwszej kolejności należy zgodzić się z sądem I instancji, iż nie wykazano, aby złożono powodowi oświadczenie o potrąceniu pochodzące od osób uprawnionych do reprezentacji spółki.

Dowolne okazały się twierdzenia pozwanego, również w świetle zeznań członków zarządu spółki, wskazujące, że do złożenia takiego oświadczenia miało dojść w formie ustnej podczas spotkania zarządów obu spółek w dniu 21 lutego 2012r.

Z kolei słusznie sąd I instancji uznał, że nie doszło do potrącenia przez złożenie oświadczenia z dnia 26 marca 2012r., podpisanego przez J. Ł. (1) (...), z uwagi brak po jego stronie wystarczającego pełnomocnictwa dla złożenia takiego oświadczenia woli w imieniu spółki. Czynność ta nie mogła wywołać zatem skutków prawnych z uwagi na treść art. 104 zd. 1 kc.

Nawet jednak, gdyby uznać istnienie po stronie J. Ł. umocowania do złożenia oświadczenia o potrąceniu, nie oznaczałoby to, że wspomniane oświadczenie wywołałoby skutki materialnoprawne w rozumieniu przepisu art. 498 § 2 kc.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że zarzut potrącenia jest formą dochodzenia roszczenia zrównaną w skutkach z powództwem. Podlega zatem wymaganiom stawianym pozwu co do określenia żądania, przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie oraz wskazania dowodów.

W szczególności zgłaszający zarzut potrącenia w procesie ma obowiązek ściśle określić swoją wierzytelność i wykazać jej istnienie zgodnie z regułą wyrażoną w przepisie art. 6 kc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2000r w spr. III CKN 720/98, LEX nr 51368).

Dla takiego wykazania nie jest w każdym razie wystarczające jedynie powołanie się na złożone poza procesem oświadczenie o potrąceniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1997r w spr. III CKN 116/97, opubl. w OSNC, z. 11 z 1997r, poz. 184).

Zgodzić trzeba się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, iż pozwany w toku procesu obowiązkowi temu nie podołał.

Nie zdołał bowiem wykazać, aby przysługiwała mu w stosunku do powoda jakakolwiek, nadająca się do potrącenia, wierzytelność, w szczególności z tytułu odszkodowania związanego z niewłaściwym wykonaniem zamówienia z dnia (...)

Pozwany nie wykazał przede wszystkim, aby poniósł szkodę, pozostającą w normalnym związku przyczynowym (art. 361 § 1 kc) z opóźnianiem się powoda w obowiązkowi wydania silnika.

Jak już z wyżej wspomniano, z przedłożonego przez samego pozwanego harmonogramu inwestycji na terenie (...) wynikało, że termin wysyłki urządzenia z (...) ustalono na dzień 12 lipca 2005r. W tej sytuacji oddanie przez powoda silnika w dniu 11 lipca 2005r. nie mogło wpłynąć ujemnie na terminowe rozliczenie się pozwanego z kontrahentem (...) Przyjąć zatem należy, że na opóźnienie w tym zakresie miały wpływ inne czynniki, na co zresztą wskazywał pozwany w korespondencji z (...) (...)

Niezależnie od tego sąd I instancji prawidłowo ustalił, iż przekroczenie przez powoda umownego terminu wydania silnika było przez niego niezawinione, a przy tym zostało przez zamawiającego akceptowane.

Związane ono było wyłącznie z zachowaniami pozwanego, opóźniającego się z dostarczeniem prądnicy, która musiała być spasowana z silnikiem na terenie zakładu producenta.

Na prawidłowość takiego wnioskowania wskazuje okoliczność, iż przed odbiorem silnika pozwany nigdy nie monitował powoda o przyspieszenie prac konstrukcyjnych i nie zwracał mu uwagi na opóźnienie.

W ten sposób obalone zostało wynikające z art. 471 kc domniemanie winy powoda w nieterminowym wykonaniu zobowiązania.

Ponadto, nawet w przypadku hipotetycznego założenia, że omawiana wierzytelność pozwanego w stosunku do powoda rzeczywiście powstała, to nie mogłaby ona zostać skutecznie potrącona, z uwagi na brak ku temu warunków wynikających z przepisów art. 498§ 1 kc oraz art. 502 kc.

Nie może ulegać wątpliwości, że w chwili złożenia w 2012r. oświadczenia o potrąceniu wierzytelność pozwanego byłaby już przedawniona (powód w odpowiedzi na zarzuty podniósł formalnie zarzut przedawnienia).

Winno być oczywiste, że strony łączyła umowa o dzieło w rozumieniu przepisu art. 627 kc.

Stosownie do przepisu art. 646 kc roszczenia wynikające z umowy o dzieło przedawniają się z upływem lat dwóch od dnia oddania dzieła, a jeżeli dzieło nie zostało oddane – od dnia, w którym zgodnie z treścią umowy dzieło miało być oddane.

Przyjąć przy tym trzeba, zgodnie z regułą wykładni, wyrażoną w paremii *lege non distinguente nec nostrum est distinguere*, że tak określony termin przedawnienia dotyczy wszystkich roszczeń majątkowych, jakie mogą powstać między zamawiającym a wykonawcą, w tym roszczeń odszkodowawczych, wynikających z niewłaściwego wykonywania umowy (por. też: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2010r. w spr. IV CSK 173/10, LEX nr 707913 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 października 2004r. w spr. I ACa 628/04, LEX nr 193666).

W zarzutach od nakazu zapłaty wskazano, że ostatecznie dzieło zostało w całości (wraz z montażem) oddane najpóźniej w listopadzie 2005r.

Dwuletni termin przedawnienia ewentualnych roszczeń odszkodowawczych w stosunku do wykonawcy, znajdujących oparcie w przepisie art. 471 kc, mijał zatem z końcem listopada 2007r.

Z kolei, zgodnie z przepisem art. 502 kc wierzytelność przedawniona może być potrącona, jeżeli w chwili, gdy potrącenie było możliwe, przedawnienie jeszcze nie nastąpiło.

Pozwany musiałby zatem wykazać, że w okresie, gdy nie doszło jeszcze do przedawnienia, czyli do dnia 30 listopada 2007r., istniały przesłanki prawne do dokonania potrącenia, wynikające z przepisu art. 498 § 1 kc, przede wszystkim, że zgłoszona do potrącenia wierzytelność w tym okresie była wymagalna.

Tymczasem w tym zakresie strona pozwana nie przedstawiła żadnych twierdzeń ani dowodów.

Należy zwrócić uwagę, że roszczenie odszkodowawcze z art. 471 kc staje się wymagalne na zasadach wynikających z art. 455 kc, tzn. po wezwaniu dłużnika do jego spełnienia (por. uzasadnienie do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013r. w spr. III CZP 72/13, Lex nr 1391775).

Apelujący nie próbował nawet wykazywać, że do takiego wezwania powoda o spełnienie roszczenia w okresie nie objętym przedawnieniem doszło.

Z tych przyczyn na podstawie art. 385 kpc oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O należnych stronie powodowej kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono (punkt 2 wyroku) na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc, przy uwzględnieniu treści § 2 ust. 1 i 2 oraz § 13 ust. 1 pkt. 2) w zw. z § 6 pkt. 7) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst. jedn. Dz. U. z 2013r, nr 461.)

/-/ B. Wysocki /-/ P. Górecki /-/ M. Agaciński